

O‘ZBEKISTONDA REFERENDUM O‘TKAZISHINING AKTUALLIGI

Jamoliddinov Raxmatilla Baxtiyor ug‘li

O‘zbekiston Respublikasi Ichki Ishlar akademiyasi kursanti

raxmatillajamoliddinov07@gmail.com

Annotatsiya: Avval xabar qilinganidek, 2023-yilda O‘zbekistonda konstitutsiyani o‘zgartirish bo‘yicha referendum o‘tkazish rejalashtirilmoqda. Bu tashabbus O‘zbekiston Prezidenti Shavkat Mirziyoyev tomonidan 2022-yil oktabr oyida e‘lon qilingan edi. Referendumning asosiy maqsadi mamlakatda konstitutsiyaviy tuzumni yanada takomillashtirish, iqtisodiy va ijtimoiy vaziyatni yaxshilashdan iborat.

Kalit so‘zlar: referendum, konstitutsiya, mamlakat.

2019-yil oxirida O‘zbekiston Prezidenti Shavkat Mirziyoyev mamlakat konstitutsiyasini o‘zgartirish bo‘yicha referendum o‘tkazilishini e‘lon qilgan edi. Ushbu tashabbusning asosiy maqsadi demokratik jarayonlarni mustahkamlash, O‘zbekistonning iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishini yaxshilashdan iborat.

Referendum 2019-yil 22-dekabrda bo‘lib o‘tdi. Ovoz berish jarayonida saylovchilar ikkita savolga javob berishlari kerak edi: konstitutsiyani o‘zgartirish kerakmi va agar shunday bo‘lsa, qanday o‘zgartirishlar kiritilishi kerak.

Hukumat tomonidan taklif etilgan o‘zgartirishlar fuqarolarning huquq va erkinliklarini kengaytirish, iqtisodiy ahvolni yaxshilash va mamlakat konstitutsiyaviy tuzumini mustahkamlashga qaratilgan edi. Shuningdek, ular prezidentlik mandati muddatini 7 yildan 5 yilgacha qisqartirish, parlament deputatlari sonini ko‘paytirish, hududlar chegaralarini o‘zgartirishda majburiy referendum o‘tkazish va boshqa o‘zgarishlarni o‘z ichiga olgan.

Referendumda 20 milliondan ortiq saylovchi ro‘yxatdan o‘tgan. Ularning 18 milliondan ortig‘i (86 foizga yaqini) ovoz berishda ishtirok etdi. Ovozlarni sanab chiqish natijalariga ko‘ra barcha taklif qilingan o‘zgartirishlar qabul qilindi.

Ushbu referendum so‘nggi yillarda O‘zbekiston siyosiy hayotidagi eng yirik voqealardan biriga aylandi. U xalqaro standartlarga muvofiq tashkil etilgan va xalqaro hamjamiyat tomonidan tan olingan. Referendumning o‘tkazilishi o‘zbek xalqining

demokratik o'zgarishlarga tayyorligini isbotladi, fuqarolarning o'z hokimiyatiga bo'lgan ishonchini mustahkamladi.

Biroq referendum muvaffaqiyatli o'tkazilganiga va barcha taklif qilingan o'zgartirishlar qabul qilinganiga qaramay, O'zbekistonda demokratiyani mustahkamlash borasida hali ko'p ishlar qilinishi kerak edi.

Avval xabar qilinganidek, 2023-yilda O'zbekistonda konstitutsiyani o'zgartirish bo'yicha referendum o'tkazish rejalashtirilmoqda. Bu tashabbus O'zbekiston Prezidenti Shavkat Mirziyoyev tomonidan 2022-yil oktabr oyida e'lon qilingan edi. Referendumning asosiy maqsadi mamlakatda konstitutsiyaviy tuzumni yanada takomillashtirish, iqtisodiy va ijtimoiy vaziyatni yaxshilashdan iborat.

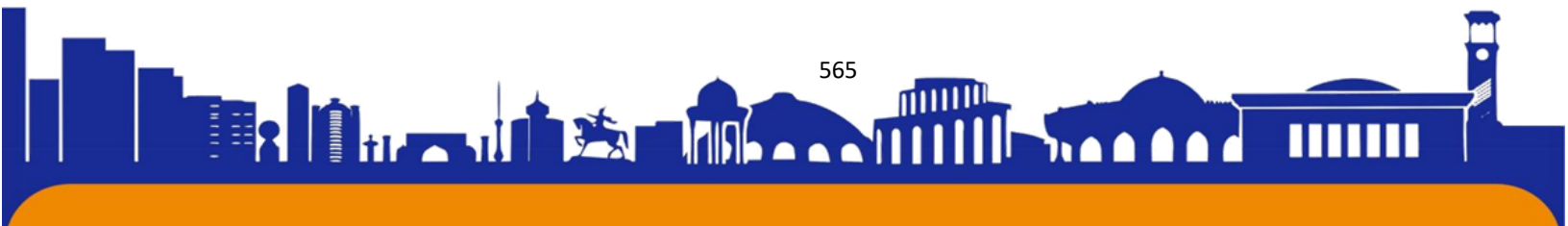
Bevosita democracying muhim vositasi hisoblangan referendum umumxalq ovoz berish yuli bilan konunlar kabul kilish va davlatiga molik eng muhim masalalarni hal qilish shaklidir. Unda saylovdan farqi - referendum ga oid biror bir savol qo'yiladi.

“O'zbekiston respublikasining referendum tHg'risida” gi konunga ko'ra, “referendum of Uzbekistan ko'nunlarini va boshka karorlarni qabul qilish maqsadlarida zhamiyat va davlat hayotining eng muhim masalalari bilan bog'liq fuqarolarning ovozumberxashi” qo'ng'iroqlari.

Bevosita Oliy Majlis Konunchilik Palatasining 10 mart

Yangi tahrirga asosan, Uzbekiston constitutionsidagi soni khozirgi 128 tadan 155 taga, normalar esa 275 tadan 434 tadan oshirilyapti taga. 128 that moddaniing 91 tasiga kontseptual Urinishlar kiritilmoqda. Umuman olganda, konstitutsiyaniing 65-fizga uzgartirilyapti.

Ayni paytda O'zbekiston hukumati tomonidan referendumga tayyorgarlik ko'rish bo'yicha keng ko'lamlil ishlar amalga oshirilmoqda. Jamoatchilik muhokamalari va aholining turli qatlamlari vakillari bilan maslahatlashuvlar chog'ida konstitutsiyaviy qonunchilikka kiritilishi mumkin bo'lgan o'zgarishlar muhokama qilinmoqda. Xususan, fuqarolarning huquq va erkinliklarini kengaytirish, mansabdor shaxslarning mas'uliyatini oshirish, sud hokimiyati mustaqilligi kafolatlarini kuchaytirish, ta'lim va sog'liqni saqlash tizimini takomillashtirish, shuningdek, davlat boshqaruvida fuqarolar ishtiroki mexanizmlarini takomillashtirish masalalari muhokama etilmoqda.

Referendum xalqaro andozalar asosida, yuqori saviyada tashkil etilishi kutilmoqda. Ovoz berishda O'zbekistonning 18 yoshga to'lgan barcha fuqarolari ishtirok etish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Referendumning o'tkazilishi O'zbekistonda demokratik institutlarni yanada mustahkamlash va fuqarolarning hayot sifatini yaxshilash yo'lidagi muhim qadamdir. Referendum o'zbek xalqiga ana shu maqsadlarga erishish uchun konstitutsiyaga qanday o'zgartirishlar kiritish zarurligini o'zi hal qilish imkonini beradi.

Biroq, har qanday jarayonda bo'lgani kabi, referendum o'tkazish ham muayyan qiyinchilik va qiyinchiliklarga duch kelishi mumkin.

Ushbu tashabbusning asosiy maqsadi demokratik jarayonlarni mustahkamlash, O'zbekistonning iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishini yaxshilashdan iborat.

Ovoz berish jarayonida saylovchilar konstitutsiyaga kiritilishi mumkin bo'lgan o'zgartirishlar haqidagi savollarga javob berishi kerak bo'ladi. Referendumga tayyorgarlik ko'rish, jumladan, jamoatchilik muhokamalari va aholining turli qatlamlari vakillari bilan maslahatlashuvlar o'tkazish bo'yicha ishlar olib borilmoqda.

Fuqarolarning huquq va erkinliklarini kengaytirish, mansabdor shaxslarning mas'uliyatini oshirish, sud hokimiyati mustaqilligi kafolatlarini kuchaytirish, ta'lim va sog'liqni saqlash tizimini takomillashtirish, davlat boshqaruvida fuqarolar ishtiroki mexanizmlarini takomillashtirish Konstitutsiyaga kiritilishi mumkin bo'lgan o'zgartirishlardan biridir. O'zgarishlarning muhim jihati deputatlar sonining ko'payishi va prezidentlik vakolati muddatini 7 yildan 5 yilgacha qisqartirish bo'lishi mumkin.

Referendum xalqaro andozalar asosida, yuqori saviyada tashkil etilishi kutilmoqda. Ovoz berishda O'zbekistonning 18 yoshga to'lgan barcha fuqarolari ishtirok etish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Referendumning o'tkazilishi O'zbekistonda demokratik institutlarni yanada mustahkamlash va fuqarolarning hayot sifatini yaxshilash yo'lidagi muhim qadamdir. Referendum o'zbek xalqiga ana shu maqsadlarga erishish uchun konstitutsiyaga qanday o'zgartirishlar kiritish zarurligini o'zi hal qilish imkonini beradi.

ISSN (E): 2181-4570

Adabiyotlar:

1. <https://bugun.uz/2023/03/13/konstitutsiya-boyicha-referendum-30-aprelda-bolib-otadi-hosh-referendum-ozini-nima/>
2. <https://qalampir.uz/news/referendumga-muddatidan-oldin-ovoz-berish-sanasi-ma-lum-k-ilindi-79093>
3. Аристотель, -. Политика / Аристотель ; переводчик С. А. Жебелёв ; под общей редакцией А. И. Доватура. – Москва : Издательство Юрайт, 2020. – 297 с.
4. Багдасарян, В. Э. История общественно-политической мысли России : учебное пособие / В.Э. Багдасарян. – Москва : ИНФРА-М, 2021. – 247 с.
5. Бакунин, М. А. Государственность и анархия. Избранные сочинения / М. А. Бакунин. – Москва : Издательство Юрайт, 2021. – 382 с.
6. Баранов, Н. А. Политология. Современная демократия : учебное пособие для вузов / Н. А. Баранов. – 2-е изд., испр. и доп. – Москва : Издательство Юрайт, 2021. – 181 с.
7. Валовая, М. Д. Политология : учебник / М. Д. Валовая. – 2 е изд. – Москва : Магистр : ИНФРА-М, 2020. – 336 с.
8. Гаджиев, К. С. Введение в политическую теорию : учебник для вузов / К. С. Гаджиев. – 2-е изд., перераб. и доп. – Москва : Издательство Юрайт, 2021. – 410 с.
9. Гаджиев, К. С. Политология : учебник / К. С. Гаджиев, Э. Н. Примова. – Москва : ИНФРА-М, 2021. – 384 с.
10. Горелов, А. А. Политология : учебник / А. А. Горелов. – 7-е изд., стер. – Москва : ФЛИНТА, 2020. – 312 с.
11. Желтов, В. В. Сравнительная политология: политическая власть и политическое выражение : учебное пособие / В. В. Желтов, М. В. Желтов. – 3-е изд., стер. – Москва : ФЛИНТА, 2020. – 548 с.

